ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՈԴՎԱԾ-ՆԵՐ

Մշակութային ցեղասպանություն

3 Կրկին անգամ Անի-Երերույք պատմա-հնագիտական միջազգային արգելոց կազմակերպելու հարցի շուրջ *Լավրենտի Բարսեղյան*

Տագնապ հնչեցնելով Թուրքիայի հանրապետության տարածքում գտնվող Հայոց պատմական մայրաքաղաք Անիի պատմաճարտարապետական հուշարձանները կորստից փրկելու առիթով, կրկին անգամ շրջանառության մեջ է դրվում դրանց հետագա պահպանման բնագավառում պետական, հասարակական հարաբերությունների կարգավորման, այդ ուղղությամբ ձեռնարկվելիք համատեղ ջանքերի անհրաժեշտության խնդիրը:

Ցեղասպանության պատմագրություն

15 Младотурки и Армянский вопрос: 1908-1909гг. *Валерий Тунян*

В статье делается попытка историографически охарактеризовать взаимоотношения армянских политических сил и младотурок, а также отношение последних к Армянскому вопросу в 1908-1909гг.

31 Բրիտանական հայանպաստ կազմակերպությունների օգնությունը հայ փախստականներին Առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին *Բենիամին Պողոսյան*

Հոդվածում ներկայացվում է Առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին Մեծ Բրիտանիայում ծավալված հայանպաստ շարժման մասնակից՝ բրիտանական հայանպաստ կազմակերպությունների գործունեությունը:

Ցեղասպանություն. տեսական խնդիրներ

47 Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ Անցումային արդարադատության միջազգային կենտրոնի (ԱՄԿ) համար կատարված իրավաբանական վերլուծության մասին *Վլադիմիր Մարգարյան*

Միջազգային իրավունքի տեսանկյունից փորձ է արվում վերլուծել Անցումային արդարադատության միջազգային կենտրոնի համար պատրաստված իրավական վերլուծությունը՝ Հայոց ցեղասպանության նկատմամբ 1948թ. Ցեղասպանության հանցագործության կանխարգելման և դրա համար պատժելու մասին կոնվենցիայի կիրառելիության վերաբերյալ, ներկայացնել դրա բացասական ու դրական կողմերը և վեր հանել հիմնական բացթողումները:

66 Քարոզչությունը՝ որպես ցեղասպանության անհրաժեշտ հատկանիշ (հակահայկական և հակահրեական քարոզչության ընդհանրություններ) *Տիգրան Մաթոսյան*

Երիտթուրքերի և նացիստների կողմից կիրառված հակահայկական և հակահրեական քարոզչություններն ունեին ընդհանուր և մասնավոր ուղղվածություն: Այդ քարոզչությունն օգտագործվեց զոհերին մեկուսացնելու և նրանց ոչնչացումը «հիմնավորելու» նպատակներով:

Ցեղասպանությունը և եկեղեցին

77 Հայկական հարցի սրումն Առաջին համաշխարհային պատերազմի նախօրյակին և Հայոց եկեղեցին *Միքայել Մինասյան*

Հոդվածը պարզաբանում է Առաջին համաշխարհային պատերազմի նախօրյակին Հայկական հարցի սրման պայմաններում հայոց եկեղեցու դիրքորոշումը, մասնավորապես՝ Արևմտյան Հայաստանում բարեփոխումների ծրագրերի նկատմամբ:

Ցեղասպանության փաստագրություն

99 Պատասխան թուրք կեղծարարներին

Շրջանառության մեջ է դրվում 1918-1920թթ. Արևելյան Հայաստան կատարած թուրքական արշավանքների ընթացքում մի շարք բնակավայրերում թուրքերի վայրագությունների մասին վերապրածների վկայությունները և այդ իրողությանը վերաբերող արխիվային փաստաթղթեր:

ՀՐԱՊԱՐԱ-
ԿՈՒՄՆԵՐ

Հրապարակումներ

118 Об Армянском вопросе и геноциде армян *Константин Камсаракан*

Предлагается читателям издание "Немезида", вышедшее на французском языке в 1919 году, доказывающее преступную политику турецких властей в отношении армян в конце 19-го, в начале 20-го веков.

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ,
ՌԵՖԵՐԱՏԱ-
ՅԻՆ ՏԵՂԵ-
ԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Ռեֆերատային տեղեկատվություն

136 Վահագն Ն. Տատրյան. Հայոց ցեղասպանության՝ թուրքերի կողմից ժխտման գլխավոր տարրերը. խնդրի աղավաղման և կեղծման ուսումնասիրությունը *կազմ. Համիկ Աբրահամյանը*

Ներկայացվող հրատարակությունը մի փորձ է՝ պատասխանելու թուրքական «ժխտողական սինդրոմին» և այդ «սինդրոմին» հարող հեղինակություններին:

ՔՆՆԱՐ-
ԿՈՒՄՆԵՐ,
ՀԱՂՈՐ-
ԴՈՒՄՆԵՐ

Հաղորդումներ

169 Մենք՝ գերմանացիներս և Հայոց ցեղասպանությունը *Թեսա Հոֆման*

Քննարկումներ

173 Проблема геноцида: необходимы динамичные действия
Гагик Арзуманян

СОДЕРЖАНИЕ

СТАТЬИ

Геноцид культурных ценностей

3 Еще раз о вопросе организации историко-археологического международного заповедника Ани-Ерерук. *Лаврентий Барсегян*

Историография геноцида

15 Младотурки и Армянский вопрос: 1908-1909гг. *Валерий Тунян*

31 Помощь британских проармянских организаций армянским беженцам в период Первой мировой войны *Бениамин Погосян*

Геноцид. теоретические проблемы

47 О правовом исследовании относительно геноцида армян, проведенном для Международного центра переходного правосудия *Владимир Маргарян*

66 Пропаганда как необходимый признак геноцида (сходства антиармянской и антиеврейской пропаганд) *Тигран Матосян*

Геноцид и церковь

77 Обострение Армянского вопроса в канун Первой мировой войны и Армянская церковь *Микаел Минасян*

Фактография геноцида

99 Ответ турецким фальсификаторам

ПУБЛИКАЦИИ

Публикации

118 Об Армянском вопросе и геноциде армян *Константин Камсаракан*

РЕЦЕНЗИЯ, РЕФЕРАТИВНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Реферативная информация

136 Ваагн Н. Дадрян: Основные элементы отрицания геноцида армян со стороны турок: исследование искажения и фальсификации вопроса *сост. Асмик Авраамян*

ОБСУЖДЕНИЯ, СООБЩЕНИЯ

Сообщения

169 Мы – немцы и геноцид армян *Теса Хофман*

Овсуждения

173 Проблема геноцида: необходимы динамичные действия *Гагик Арзуманян*

CONTENTS

ARTICLES

The Distruction of Cultural Heritage

3 Once Again about Organization of the International Historical Archeological Reserve in Ani-Yereruyk *Lavrenti Barseghian*

The Historiography of the Armenian Genocide

15 Young Turks and Armenian Question: 1908-1909. *Valery Tunyan*

35 The Assistance of British Pro-Armenian Organizations to the Armenian Refugees during World War I *Beniamin Poghosyan*

The Genocide: Theoretical Problems

47 On Legal Analysis Concerning to the Armenian Genocide Prepared for the International Center for Transitional Justice *Vladimir Margaryan*

66 Propaganda as a Necessary Feature of Genocide (The Similarities of Anti-Armenian and Anti-Jewish Propagandas) *Tigran Matosyan*

Genocide and Church

77 Aggravation of the Armenian Question on the I World War Eve and the Armenian Church *Mikayel Minasyan*

Documentation of Genocide

99 Answer to Turkish Falsificators

PUBLICATIONS

Publications

118 On the Armenian Question and the Armenian Genocide *Konstantin Kamsarakan*

RECENSION, REFERENCE ABSTRACTS

Reference Abstracts

136 Vahakn N. Dadrian. The Key Elements in the Turkish Denial of the Armenian Genocide: A Case Study of Distortion and Falsification *comp. Asmik Abrahamyan*

[166677]

DISCUS-
SIONS,
REPORTS

Reports

169 We – the German and the Armenian Genocide *Tessa Hofmann*

Discussions

173 The Problem og Genocide: Dinamic Actions are necessary
Gagik Arzumanian

Հեղինակների արտահայտած կարծիքները կարող են չհամընկնել խմբագրության տեսակետներին:

Հոդվածների հեղինակային բնօրինակներն ընդունվում են Word, Page Maker կամ Quark XPress համակարգչային ծրագրերով մուտքագրված (բացառությամբ՝ մեքենագրված) երկու օրինակից, ցանկալի է տեքստի համակարգչային սկավառակի հետ:

Ներկայացվող հոդվածների տեխնիկական պահանջները.

- համակարգչային (մեքենագիր) տպագրված երկու օրինակից.
- ծանոթագրությունները, աղբյուրները՝ հոդվածի վերջում.
- հոդվածին կից՝ տվյալներ հեղինակի մասին. գիտական կոչումը, աշխատավայրը, գիտական հետաքրքրությունների շրջանակը, աշխատությունների ցանկը.
- հոդվածների ամփոփագրերը (ռեզյումե), ռուսերեն և անգլերեն (հայերեն և անգլերեն՝ ռուսերեն հոդվածների համար) լեզուներով.
- հոդվածի համառոտագրությունը (1 նախադասությամբ).
- հեղինակի հասցեն, հեռախոսի համարը: